

Nâng cao hiệu quả phòng, chống tội phạm, phục vụ phát triển kinh tế-xã hội

06:41 04/08/2025

Việt Nam là nước đang phát triển, và khoa học-công nghệ chính là chìa khóa để đất nước bước vào kỷ nguyên mới. Việc áp dụng những tiến bộ của khoa học-kỹ thuật trong đấu tranh phòng, chống tội phạm là một vấn đề mang tính then chốt.

Lực lượng Công an nhân dân là nòng cốt trong sự nghiệp bảo đảm an ninh, trật tự, bảo vệ cuộc sống bình yên của nhân dân. (Ảnh THẾ ĐẠI)

Hiện nay, nước ta xuất hiện nhiều loại tội phạm mới phi truyền thống như: tội phạm xuyên quốc gia, tội phạm có tính chất quốc tế, tội phạm khủng bố, tội phạm sử dụng công nghệ cao, nhưng hoạt động của hầu hết các loại tội phạm về trật tự xã hội đã được kiểm chế.

Trong số đó, một số loại tội phạm nghiêm trọng, đặc biệt nghiêm trọng, chiếm tỷ lệ cao trong cơ cấu tội phạm diễn biến phức tạp, thủ đoạn tinh vi, gây thiệt hại kinh tế và hậu quả xã hội như tội phạm sử dụng công nghệ cao; Tội phạm giết người thân, giết người, cướp tài sản; Tội phạm bạo hành, xâm phạm trẻ em; Tội phạm xâm phạm sở hữu với các hành vi cướp, cướp giật tài sản, lừa đảo

chiếm đoạt tài sản trên không gian mạng; Tội phạm liên quan đến người chưa thành niên có tính chất mạnh động, sử dụng vũ khí; Tội phạm chống người thi hành công vụ, tuần tra kiểm soát và lực lượng Công an cơ sở... Những năm gần đây còn xuất hiện một số băng, nhóm tội phạm là người nước ngoài hoặc các đối tượng là người Việt Nam câu kết với các đối tượng nước ngoài...

Thời gian qua, nhờ đấu tranh quyết liệt, bài bản, tình hình tội phạm về trật tự xã hội đã từng bước được kéo giảm, góp phần giữ vững ổn định chính trị, phát triển kinh tế-xã hội. Bên cạnh những thành tựu đạt được, công tác bảo đảm trật tự an toàn xã hội và đấu tranh với tội phạm hình sự vẫn còn một số hạn chế.

Đó là: Công tác quản lý đối tượng hình sự chưa sâu; giải quyết tố giác tội phạm liên quan công nghệ cao chưa thật sự hiệu quả; công tác phòng ngừa xã hội hiệu quả thấp dẫn đến tội phạm nguyên nhân xã hội còn diễn biến phức tạp. Bên cạnh đó, công tác nắm tình hình, dự báo những yếu tố tác động ảnh hưởng đến an ninh trật tự chưa đáp ứng yêu cầu đặt ra; việc cập nhật thông tin, diễn biến trên thế giới và khu vực ảnh hưởng đến trật tự an toàn xã hội ở từng địa phương, từng lĩnh vực, chưa thường xuyên; quản lý về trật tự an toàn xã hội chưa được chú trọng.

Hệ thống thống kê xã hội, thống kê tội phạm về hình sự còn chưa chính xác; việc bảo đảm trật tự an toàn xã hội ở tầm vĩ mô của Nhà nước cần đồng bộ hơn nữa. Trong công tác đấu tranh chống tội phạm xâm phạm trật tự về các lĩnh vực như quản lý hành chính còn sơ hở, như trong việc ban hành luật doanh nghiệp, quy định điều kiện, tiêu chuẩn lỏng lẻo để tội phạm lợi dụng hoạt động phạm tội.

Trong đấu tranh phòng, chống tội phạm, từ bảo đảm trật tự an toàn giao thông, trật tự công cộng, bảo vệ môi trường, quản lý cư trú, giáo dục cải tạo phạm nhân, quản lý vũ khí, vật liệu nổ... cho đến việc gắn kết bảo đảm trật tự an toàn xã hội với thực hiện các mục tiêu khác còn thiếu đồng bộ, thiếu tính kế hoạch... Việc phát hiện, xử lý các trường hợp gây mất trật tự an toàn xã hội có lúc chưa kịp thời, thiếu kiên quyết, triệt để, một số trường hợp còn bị động.

Phân tích những mặt còn hạn chế nêu trên, nổi lên một số nguyên nhân: Tầm nhìn chiến lược và vai trò lãnh đạo của cấp ủy đảng trong quản lý điều hành vĩ mô về bảo đảm trật tự an toàn xã hội ở một số địa phương còn bộc lộ hạn chế, chưa kịp thời trong phối hợp, gắn kết. Việc tổ chức thực hiện nhiều nội dung, chủ yếu vẫn theo lối tư duy cũ, cách làm cũ. Hệ thống pháp luật-cơ sở pháp lý có chỗ còn chưa kịp thời, thiếu tính thống nhất. Nhiều nội dung quy phạm pháp luật không phù hợp thực tế, còn chậm được sửa đổi. Trình độ chuyên môn nghiệp vụ của một số cán bộ còn hạn chế, chưa đáp ứng yêu cầu hiện nay; cấp

ủy lãnh đạo chưa nâng cao hiệu lực quản lý nhà nước, phát huy hết sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị và toàn dân.

Nước ta đang trong giai đoạn đổi mới mạnh mẽ mô hình tăng trưởng, cơ cấu lại nền kinh tế, các vấn đề liên quan đến đời sống dân sinh dễ xảy ra xung đột, gây mất ổn định tình hình an ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội. Các loại tội phạm hình sự có sự đan xen, chuyển hóa giữa hình sự, ma túy, kinh tế, công nghệ cao. Các hành vi sử dụng vũ khí nóng, công cụ hỗ trợ, hung khí gây án có xu hướng gia tăng cả về cường độ, quy mô, tính chất. Thủ đoạn gây án ngày càng mạnh động, nguy hiểm. Hoạt động của tội phạm sẽ có sự cấu kết ngày càng chặt chẽ, xuất hiện những băng, nhóm tội phạm...

Để nâng cao hiệu quả công tác phòng ngừa, đấu tranh phòng, chống tội phạm hình sự trong kỷ nguyên mới, đòi hỏi sự đồng lòng của cả hệ thống chính trị, sự phối hợp hiệp đồng, đoàn kết, gắn bó khăng khít giữa các lực lượng chức năng và cả sự chung sức của người dân, trong đó cần tập trung làm tốt một số nội dung sau:

Một là, nâng cao vai trò lãnh đạo của Đảng, sự quản lý, điều hành của Nhà nước về bảo đảm trật tự an toàn xã hội ở một số địa phương, kịp thời chỉ đạo các cơ quan, ban, ngành trong phối hợp, gắn kết công tác phòng, chống tội phạm. Hệ thống pháp luật-cơ sở pháp lý phải thống nhất, phù hợp thực tế, kịp thời tham mưu sửa đổi phù hợp thực tiễn. Chủ động phòng ngừa tội phạm, làm tốt việc ngăn ngừa phạm tội, vi phạm pháp luật ngay tại cơ sở. Xây dựng các giải pháp trong quản lý, cảm hóa, giáo dục, giúp đỡ người được đặc xá, chấp hành xong án phạt tù trở về địa phương tái hòa nhập cộng đồng.

Hai là, nâng cao vai trò tham mưu của các cơ quan chuyên môn kỹ thuật, cơ quan quản lý chuyên ngành trong xây dựng và lãnh đạo tổ chức thực hiện các chủ trương, đề án, phương án lớn về bảo đảm trật tự an toàn xã hội bắt kịp xu hướng phát triển của xã hội. Nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ của cán bộ trong lực lượng phòng, chống tội phạm.

Ba là, tổ chức tốt công tác tuyên truyền giáo dục, vận động, tổ chức người dân tham gia đấu tranh phòng, chống tội phạm và quản lý trật tự an toàn xã hội ở các địa bàn cơ sở. Tăng cường thông tin về phương thức, thủ đoạn hoạt động của tội phạm để nhân dân biết, tự chủ động phòng ngừa, đấu tranh.

Bốn là, chủ động khắc phục những sơ hở, thiếu sót trong quản lý kinh tế-xã hội, kiểm chế và khắc phục những nguyên nhân, điều kiện phát sinh của các loại tội phạm, chú trọng đi sâu vào từng lĩnh vực, chuyên đề, hệ loại cụ thể, tập trung vào địa bàn, đối tượng trọng điểm, làm tốt điều tra cơ bản.

Năm là, cấp ủy lãnh đạo chủ động nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước, phát huy sức mạnh tổng hợp của các hệ thống chính trị và toàn dân trong phòng, chống tội phạm. Làm tốt công tác phòng ngừa tội phạm, củng cố, giữ vững phong trào toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc. Làm tốt công tác quản lý những đối tượng có nguy cơ phạm tội, vi phạm pháp luật ngay tại địa bàn cơ sở.

Sáu là, triển khai nhiều kế hoạch, biện pháp mở các cao điểm tấn công trấn áp tội phạm theo chuyên đề, hệ loại đối tượng. Thực hiện tốt công tác tiếp nhận, phân loại, giải quyết tố giác, tin báo về tội phạm. Phối hợp với các cơ quan tiến hành tố tụng nâng cao chất lượng công tác điều tra, truy tố xét xử, bảo đảm tính nghiêm minh của pháp luật.

Bảy là, tiếp tục kiện toàn cơ quan bảo vệ pháp luật, cơ quan chuyên trách phòng, chống tội phạm theo hướng gọn đầu mối, nâng cao hiệu quả thực chất, xây dựng đội ngũ cán bộ các cơ quan bảo vệ pháp luật đủ về số lượng, nâng cao về chất lượng. Tăng cường cơ chế phối hợp chặt chẽ, thường xuyên giữa các cơ quan, tổ chức liên quan về công tác phòng, chống tội phạm. Xây dựng lực lượng Công an chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại, thực hiện tốt vai trò nòng cốt trong công tác phòng, chống tội phạm. Chú trọng hoàn thiện thực hiện, khai thác có hiệu quả hệ thống Cơ sở dữ liệu Quốc gia về dân cư và cấp, quản lý căn cước công dân phục vụ công tác phòng, chống tội phạm về an ninh trật tự.

Tám là, kịp thời tham mưu với Đảng, Nhà nước các chủ trương, giải pháp giải quyết các vấn đề an ninh truyền thống, phi truyền thống; tham mưu về cơ hội phát triển, đẩy lùi nguy cơ tụt hậu, về công nghệ chiến lược, chuyển đổi số, chuyển đổi xanh, tăng cường đóng góp của Việt Nam với hòa bình ở khu vực và trên thế giới.

Chín là, nâng cao năng lực, trang bị kỹ thuật và công nghệ hiện đại. Trong kỷ nguyên mới, các công nghệ thông tin mạng đóng vai trò vô cùng quan trọng, nhất là từ cơ sở, như áp dụng các hệ thống giám sát thông minh, phân tích dữ liệu lớn. Chủ động, kịp thời tiếp cận các phương tiện, thiết bị kỹ thuật công nghệ tiên tiến, hiện đại.

Mười là, từng bước nâng cao dân trí về mọi mặt, làm trong sạch môi trường văn hóa, môi trường xã hội, lành mạnh hóa các mối quan hệ xã hội. Hoàn thiện hệ thống pháp luật đồng thời tăng cường giáo dục ý thức pháp luật cho toàn xã hội, xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa thật sự của dân, do dân, vì dân.

Bài viết của **Trung tướng TRẦN NGỌC HÀ**, Cục trưởng Cảnh sát hình sự, Bộ
Công an

trên báo Nhân Dân